

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 lipca 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. powołując się na treść ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U z 2020 r., poz. 53 t.j.) oraz art. 74 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji i restrukturyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) (Dz. U z 2018 r., poz. 1311 t.j.) odmówił I. K. prawa do wypłaty deputatu węglowego w formie ekwiwalentu pieniężnego. W uzasadnieniu decyzji organ, wskazał, że ze zgromadzonych dokumentów wynika, że bezpośrednio przed przejściem na emeryturę pomostową wnioskodawca nie był pracownikiem zatrudnionym na kolei.

(decyzja k. 29 akt ZUS)

Od powyższej decyzji I. K. odwołał się w dniu 28 lipca 2020 r., uznając wymienioną decyzję za krzywdzącą, wniósł o jej zmianę i przyznanie prawa do deputatu węglowego. Wnioskodawca wskazał, że w świetle poglądu wyrażonego w judykaturze w żadnym miejscu ustawa z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji i restrukturyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...)” nie wymaga, aby jak wskazał Zakład Ubezpieczeń Społecznych posiadać status pracownika zatrudnionego na kolei bezpośrednio przed przejściem na emeryturę. Ustawa nie wymaga, aby praca na kolei była ostatnim zatrudnieniem przed nabyciem prawa do świadczenia. Zdaniem odwołującego się art. 74 powołanej ustawy nie odnosi się do byłych pracowników ostatnio zatrudnionych na kolei, ale do wszystkich byłych pracowników kolejowych, którzy jako emeryci lub renciści uzyskali to uprawnienie w oparciu o zatrudnienie na kolei.

(odwołanie k. 3 – 4 verte)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, wywodząc jak w zaskarżonej decyzji i dodatkowo wskazał, że emerytura przyznana na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2018 r, poz. 1924) nie została wymieniona w tym artykule, a ponadto bezpośrednio przed przejściem na emeryturę wnioskodawca nie był zatrudniony na kolei i nie udowodnił faktu pobierania ekwiwalentu na węgiel.

(odpowiedź na odwołanie k. 5)

W piśmie z dnia 11 lutego 2021 roku wnioskodawca poparł odwołanie i wniósł o przyznanie prawa do deputatu węglowego od dnia 26 czerwca 2020 r. wraz z odsetkami.

(pismo – k.14-15)

Na terminie rozprawy poprzedzającej bezpośrednio wydanie wyroku z dnia 21 czerwca 2021 r. profesjonalny pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie i wniósł o przyznanie prawa do deputatu węglowego od dnia 26 czerwca 2020 r. wraz z odsetkami.

(e – protokół z dnia 21 czerwca 2021 r. oświadczenie pełnomocnika wnioskodawcy (...), płyta CD k. 39)

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił, co następuje:

I. K. urodził się w dniu (...)

(okoliczność bezsporna)

Ubezpieczony w okresie od 10 września 1979 r. do 30 czerwca 2015 r. był zatrudniony na umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na kolei w (...) S.A. Zakład (...) w Ł. jako rzemieślnik specjalista, mechanik spalinowych pojazdów trakcyjnych i drogowych, a ostatnio starszy specjalista mechanik.

(świadcstwo pracy k. 13, k. 4 akt ZUS, świadectwo pracy w szczególnych warunkach k. 12 akt ZUS)

U wskazanego wyżej pracodawcy ubezpieczony przez cały okres zatrudnienia do dnia 30 czerwca 2015 r. miał wypłacany ekwiwalentu za węgiel.

(pismo (...) z dnia 27.04.2021 r. k. 32, oświadczenie wnioskodawcy 00:01:29, płyta CD k. 22)

W okresie od 21 lipca 2015 r. do 11 lutego 2016 r. wnioskodawca był zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy w S. jako osoba bezrobotna i pobierał z tego tytułu zasiłek.

(zaświadczenie k. 14 akt ZUS)

Decyzją z dnia 29 lutego 2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2004r. o świadczeniach przedemerytalnych (Dz. U. z 2013 r., poz. 170 ze zm.) przyznał wnioskodawcy świadczenie przedemerytalne od dnia 2.02.2016r., tj. od następnego dnia po dniu złożenia wniosku wraz z wymaganymi dokumentami.

(decyzja k. 21 – 21 verte akt ZUS)

Decyzją z dnia 3 grudnia 2002 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. ustalił wartość kapitału początkowego I. K.. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1988 r. do 31 grudnia 1997 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 102,50%. Postawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 102,50% przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową.

Do ustalenia wartości kapitału przyjęto okresy składkowe w ilości: 18 lat i 5 miesięcy, okresy nieskładkowe w ilości 9 miesięcy. Wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniosła 100522,73 zł.

(decyzja k. 13 - 14 akt kapitałowych ZUS)

Kolejną decyzją z dnia 5 grudnia 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. ponownie ustalił wartość kapitału początkowego I. K.. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1988 r. do 31 grudnia 1997 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 102,50%. Postawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 102,50% przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową.

Do ustalenia wartości kapitału przyjęto okresy składkowe w ilości: 18 lat i 5 miesięcy i 12 dni, okresy nieskładkowe w ilości 9 miesięcy i 19 dni. Wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniosła 100767,26 zł.

(decyzja k. 19 - 20 akt kapitałowych ZUS)

W dniu 15 lipca 2019 r. ubezpieczony złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury pomostowej.

(wniosek k. 1-4 verte akt ZUS)

Decyzją z dnia 14 sierpnia 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na podstawie ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury pomostowej.

(decyzja k. 8 – 8 verte)

W dniu 14 listopada 2019 r. ubezpieczony złożył do organu rentowego ponowny wniosek o emeryturę pomostową.

(wniosek k. 9 – 10 verte akt ZUS)

Decyzją z dnia 17 grudnia 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na podstawie ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych przyznał wnioskodawcy emeryturę pomostową do dnia poprzedzającego dzień osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego, od 10 listopada 2019 r., tj. od następnego dnia po rozwiązaniu stosunku pracy. Podstawę obliczenia emerytury stanowiła ustalona na ostatni dzień miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury kwota składek na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie, tj. 223329,49 zł, kwota kapitału początkowego zewidencjonowana na koncie z uwzględnieniem waloryzacji, tj. 442563,96 zł, średnie dalsze trwanie życia dla osoby w wieku 60 lat, według tablic średniego trwania życia obowiązujących w dniu zgłoszenia wniosku o emeryturę wyniosło 260,70 miesięcy. Wysokość emerytury pomostowej na dzień 10.11.2019 r. wyniosła 2554,25 zł miesięcznie brutto.

(decyzja k. 18 – 19 akt ZUS)

W dniu 25 czerwca 2020 r. I. K. złożył w organie rentowym wniosek o przyznanie prawa do ekwiwalentu pieniężnego za kolejowy deputat węglowy w związku przejściem na emeryturę pomostową w dniu 10 listopada 2019 r. w oparciu o treść ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...).

(wniosek k. 171 akt ZUS)

Zaskarżoną decyzją z dnia 9 lipca 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. powołując się na treść ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U z 2020 r., poz. 53 t.j.) oraz art. 74 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji i restrukturyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...)” (Dz. U z 2018 r., poz. 1311 t.j.) odmówił I. K. prawa do wypłaty deputatu węglowego w formie ekwiwalentu pieniężnego. W uzasadnieniu decyzji organ, wskazał, że ze zgromadzonych dokumentów wynika, że bezpośrednio przed przejściem na emeryturę pomostową wnioskodawca nie był pracownikiem zatrudnionym na kolei.

(decyzja k. 29 akt ZUS)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dowodów zarówno w postaci dokumentów, a w szczególności załączonych do akt ZUS, w tym świadectwa pracy z (...) S.A. Zakład (...) w Ł., a dodatkowo o pismo tego pracodawcy z dnia 27 kwietnia 2021 r.

Powyższe dokumenty nie były podważane w toku procesu przez żadną ze stron i stanowią zatem wiarygodne źródło dowodowe.

Podkreślić należy zaś, że strony z ustalonego w zakresie koniecznym dla rozstrzygnięcia sprawy, stanu faktycznego, wywodziły odmienne skutki prawne, ta zaś kwestia należy do oceny prawnej zebranego w sprawie materiału dowodowego, czego Sąd dokona poniżej w ramach rozważań prawnych.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego i poczynionych na jego podstawie ustaleń faktycznych oraz przeprowadzonej oceny dowodów, należy uznać, że odwołanie I. K. zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 74 ust. 1. ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji i restrukturyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...)” (Dz. U z 2021 r., poz. 146 t.j.) byłemu pracownikowi kolejowemu pobierającemu emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, przyznana na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin lub przepisów ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 1983 r. poz. 144, z późn. zm.15)) albo przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2020 r. poz. 53, 252, 568, 1222 i 1578), a także członkom rodziny tego pracownika pobierającym po nim rentę rodzinną przyznaną na podstawie

wymienionych przepisów, przysługuje prawo do deputatu węglowego w ilości 1800 kg węgla kamiennego rocznie, w formie ekwiwalentu pieniężnego.

2. Za podstawę ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego, o którym mowa w ust. 1, przyjmuje się przeciętną średnioroczną cenę detaliczną 1000 kg węgla kamiennego z roku poprzedzającego rok, w którym ekwiwalent ma być wypłacany, ogłaszana przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w terminie do dnia 20 stycznia każdego roku, w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, skorygowaną o przewidywany w ustawie budżetowej średnioroczny wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów na rok planowany.

3. Świadczenie określone w ust. 1 przysługuje również emerytowi lub renciście, który pobiera emeryturę lub rentę z tytułu zatrudnienia w okresach równorzędnych z okresami zatrudnienia na kolei, oraz osobie, której przyznano kolejową emeryturę lub rentę w drodze wyjątku.

4. Prawo do deputatu węglowego nie przysługuje jednak emerytowi lub renciście, jeżeli nie przysługiwało mu w okresie zatrudnienia, z tytułu którego powstało prawo do emerytury lub renty.

5. Ekwiwalent pieniężny, o którym mowa w ust. 1, przyznaje i wypłaca w dwóch terminach wraz z wypłatą emerytury lub renty: w marcu - za okres od 1 stycznia do 30 czerwca i we wrześniu - za okres od 1 lipca do 31 grudnia każdego roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych z dotacji celowej z budżetu państwa.

6. W przypadku przyznania emerytury lub renty po terminie wypłaty ekwiwalentu pieniężnego, ekwiwalent należny od dnia przyznania emerytury lub renty do końca półrocznego okresu, o którym mowa w ust. 5, wypłaca się łącznie z pierwszą należnością z tytułu emerytury lub renty.

7. W przypadku przyznania renty rodzinnej po emerycie lub renciście ekwiwalent pieniężny z tytułu tej renty przysługuje dopiero po upływie okresu, za który został wypłacony emerytowi lub renciście.

8. Emerytom lub rencistom przebywającym w domach pomocy społecznej ekwiwalent pieniężny wypłaca się miesięcznie wraz z wypłatą emerytury lub renty.

9. W przypadku gdy rentę rodzinną pobiera więcej niż jedna osoba, wszystkim tym osobom przysługuje łącznie jeden ekwiwalent. W razie podziału renty rodzinnej ekwiwalent pieniężny ulega podziałowi w częściach równych, odpowiednio do liczby uprawnionych.

10. Emeryci i renciści nabywają prawo do ekwiwalentu pieniężnego z dniem przyznania emerytury lub renty.

11. Prawo do pobierania ekwiwalentu pieniężnego ustaje lub ulega zawieszeniu wraz z ustaniem prawa do emerytury lub renty.

Prawo do ekwiwalentu za deputat węglowy jest uprawnieniem o charakterze wyjątkowym o ustawowej podstawie, świadczenie to wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych z dotacji celowej z budżetu państwa. W swych początkach było to prawo pracownika kolejowego do bezpłatnego przydziału węgla, co skutkowało zrównoważeniem jego utraty kwotą pieniężną (parytet towaru i pieniądza). Przydzielanie węgla pracownikom i rencistom lub emerytom (...) stanowiło przywilej, mający łagodzić trudności w nabywaniu węgla na wolnym rynku, należny oprócz i niezależnie od wynagrodzenia za pracę oraz od emerytury i renty. Stanowiło także swego rodzaju tradycję wywodzącą się z tego, że węgiel składowany był na terenach kolejowych. Z tych przyczyn deputat węglowy ustanowiony został jako bezpłatny przydział węgla, co realizowało cel wyposażenia pracowników w dobro reglamentowane także po ich przejściu na emeryturę lub rentę, spełniane w pieniądzu tylko wówczas, gdy przydział węgla był zbędny (por. uchwałę siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 6 lipca 2000 r., sygn. akt III ZP 9/00, OSNAP rok 2000, nr 24, poz. 902).

Zgodnie z treścią art. 74 ustawy z dnia 8 września 2000 r., byłemu pracownikowi kolejowemu, pobierającemu emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy przyznana na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym

pracowników kolejowych i ich rodzin lub przepisów ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych albo przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a także członkom rodziny tego pracownika, pobierającym po nim rentę rodzinną przyznaną na podstawie wymienionych przepisów, przysługuje prawo do deputatu węglowego w ilości 1.800 kg węgla kamiennego rocznie, w formie ekwiwalentu pieniężnego. Dyspozycją przytoczonego przepisu ustawodawca określił krąg podmiotów, którym przysługuje prawo do deputatu węglowego, tj. byłym pracownikom kolejowym pobierającym rentę lub emeryturę (lub członkom ich rodzin), którzy prawo do renty lub emerytury uzyskali na podstawie jednego z trzech wymienionych aktów prawnych, a ponadto w okresie zatrudnienia na kolei mieli prawo do deputatu węglowego. (vide wyrok SA w Łodzi z dnia 17.02.2015 r., III AUa 661/14, opubl. L.)

Stosownie zaś do treści art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U z 2021 r. poz. 291 z późn. zm.) prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

Zgodnie z art. 56 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2018 roku, poz. 1924) która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2009 r. ilekroć w przepisach odrębnych jest mowa o emeryturze, należy przez to rozumieć również emeryturę pomostową.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać trzeba, że kwestią sporną było, czy ubezpieczonemu przysługuje w świetle przytoczonego wyżej art. 74 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji i restrukturyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...)” prawo do wypłaty deputatu węglowego w ilości 1800 kg węgla kamiennego rocznie w formie ekwiwalentu pieniężnego.

W ocenie Sądu Okręgowego, wbrew twierdzeniom Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, wnioskodawca I. K. spełnił wszystkie ustawowo wymagane przesłanki do przyznania prawa do deputatu.

Ubezpieczonego bez wątpienia uznać trzeba, za byłego pracownika kolejowego w rozumieniu ww. przepisu. Był on bowiem zatrudniony na kolei ((...) S.A. Zakład (...) w Ł.) w okresie od 10 września 1979 r. do 30 czerwca 2015 r. jako rzemieślnik specjalista, mechanik spalinowych pojazdów trakcyjnych i drogowych a ostatnio starszy specjalista mechanik, co potwierdzają wprost dokumenty, takie jak świadectwo pracy i świadectwo pracy w szczególnych warunkach z dnia 30 czerwca 2015 r. Nadto ubezpieczony bezsprzecznie wykazał dokumentem w postaci pisma pracodawcy (...) S.A. z dnia

27 kwietnia 2021 r., że we wskazanym wyżej okresie zatrudnienia otrzymywał deputat węglowy. Przy czym wiarygodność powyższych dokumentów nie była kwestionowana przez żadną ze stron. Nadto wykazano jednoznacznie, że od dnia 10 listopada 2019 r. ubezpieczony pobiera emeryturę pomostową przyznaną w oparciu wyłącznie o zatrudnienie na kolei, które było jedynym okresem świadczenia pracy ubezpieczonego. Po zakończeniu tego zatrudnienia ubezpieczony był zarejestrowany jako bezrobotny, a następnie pobierał świadczenie przedemerytalne.

Zdaniem Sądu Okręgowego spełnienie wymienionych wyżej wymagań uprawnia wnioskodawcę do uzyskania prawa do ekwiwalentu za deputat węglowy kolejowy. Nie sposób bowiem zgodzić się ze stanowiskiem organu rentowego, jakoby deputat węglowy kolejowy przysługiwał wyłącznie byłym pracownikom kolejowym tylko, jeśli ostatnio przed przejściem na emeryturę byli zatrudnieni na kolei.

W myśl poglądu wyrażonego w orzecznictwie sądów powszechnych, który Sąd Okręgowy w pełni podziela w przedmiotowej sprawie wskazać trzeba, że przytoczona regulacja zawarta w art. 74 cytowanej ustawy jest jasna, gdyby bowiem wolą ustawodawcy było ograniczenie przedmiotowego prawa jedynie dla osób zatrudnionych na kolei bezpośrednio przed przejściem na emeryturę, dałby temu wyraz umieszczając taki zapis w przepisie, jak uczynił to przykładowo w ustawie o świadczeniach przedemerytalnych (art. 2 ust. 1 ustawy o świadczeniu przedemerytalnym). Niedopuszczalna jest zaś w tym względzie wykładnia rozszerzająca, zwłaszcza, że treść powyższego przepisu jest jasno

brzmiąca i konkretna. Dokonana natomiast przez organ rentowy wykładnia jest niczym nie popartą nadinterpretacją normy prawa.

Przepis art. 74 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) nie odnosi się jedynie do pracowników ostatnio zatrudnionych na kolei, ale do wszystkich byłych pracowników kolejowych, co wynika wprost z literalnego brzmienia w/w przepisu (tak wyrok SA w Gdańsku z dnia 27.09.2012 r., III AUa 515/12, opubl. L., wyrok SO w Ostrołęce z dnia 11.02.2015 r., III U 1028/14, opubl. L.).

Sąd Apelacyjny w Łodzi w uzasadnieniu do wyroku z dnia 17 lutego 2015 r., III AUa 661/14, opubl. L., podkreślił, że skoro nabycie przez wnioskodawcę prawa do świadczenia nastąpiło w oparciu o zatrudnienie na kolei, w czasie którego był on uprawniony do deputatu węglowego, to prawo do tego deputatu w świetle art. 74 ust. 1 i 4 ustawy o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) przysługuje mu również, jako byłemu pracownikowi kolejowemu uprawnionemu do renty/emerytury na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W ocenie Sądu Apelacyjnego w Łodzi stylistyka tego przepisu skłania do wniosku, że ustawodawca położył nacisk na silny związek tego świadczenia ze stosunkiem pracy, gdyż nie użył określenia „emerytowi” lub „renciście”, tylko „byłemu pracownikowi kolejowemu”. Ekwiwalent za deputat węglowy jest niewątpliwie świadczeniem wywodzącym się ze stosunku pracy na kolei i ten aspekt oraz literalne brzmienie przepisu należy mieć na względzie w procesie wykładni i subsumcji. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, ust. 1 i ust. 4 art. 74 ustawy z dnia 8 września 2000 r. należy odczytywać łącznie w ten sposób, że prawo do deputatu węglowego przysługuje byłym pracownikom kolejowym, którzy na podstawie właśnie tego zatrudnienia uzyskali emeryturę lub rentę, co w przypadku renty oznacza, że nabycie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w oparciu o zatrudnienie poza koleją wyklucza nabycie prawa do deputatu. Istotne jest zatem ustalenie, czy renta przyznawana na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ustalona została na podstawie zatrudnienia kolejowego i wówczas prawo do deputatu przysługuje, czy też na podstawie zatrudnienia poza koleją, co wyklucza przyznanie prawa do deputatu (podobnie Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 7 marca 2012 r., sygn. akt III AUA 1699/11, Legalis nr 733836). Innymi słowy, przepis art. 74 ustawy z dnia 8 września 2000 r. nie odnosi się jedynie do byłych pracowników ostatnio zatrudnionych na kolei, ale do wszystkich byłych pracowników kolejowych, którzy jako emeryci lub renciści uzyskali to uprawnienie w oparciu o zatrudnienie na kolei, a nie o inne zatrudnienie.

W tym stanie rzeczy jeśli ubezpieczony I. K. nabył prawo do emerytury i podstawa wymiaru tego świadczenia ustalona została wyłącznie z okresów zatrudnienia na kolei, w czasie których ubezpieczony pobierał deputat węglowy, to jest on byłym pracownikiem kolejowym uprawnionym do ekwiwalentu pieniężnego za ten deputat w rozumieniu art. 74 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2000 r., niezależnie od tego, że po zakończeniu tego zatrudnienia był zarejestrowany jako bezrobotny a następnie pobierał świadczenie przedemerytalne, gdyż ustawa nie wymaga nawet, aby praca na kolei była ostatnim zatrudnieniem przed nabyciem prawa do emerytury.

Brak jest także zdaniem Sądu Okręgowego podstaw prawnych dla podniesionej przez organ rentowy argumentacji zgodnie, z którą w omawianym przepisie nie została wymieniona ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych.

Jak trafnie uwypuklił bowiem Sąd Apelacyjny w Gdańsku w uzasadnieniu do wyroku z dnia 27.09.2012 r., III AUa 515/12, opubl. L., po pierwsze ustawa ta nie obowiązywała w dniu wejścia w życie ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...), a po drugie – przepis art. 56 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych stanowi, że ilekroć w przepisach odrębnych jest mowa o emeryturze, należy przez to rozumieć również emeryturę pomostową. Powyższa norma stanowi wystarczającą podstawę do uznania, iż mimo braku wymienienia w art. 74 ustawy o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) wprost przepisów ustawy o emeryturach pomostowych należy je jednak uwzględnić przy ustalaniu uprawnienia do deputatu węglowego w formie ekwiwalentu pieniężnego. Nadto, podkreślenia wymaga, iż za taką interpretacją przemawia wykładnia systemowa. Brak jest bowiem racjonalnych

przesłanek do uznania, iż wolą ustawodawcy było pozbawienie osób pobierających emerytury pomostowe prawa do w/w świadczenia. Emerytury te, tak samo jak emerytury uregulowane ustawą z dnia 17 grudnia 1998 r., przysługują z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tak SA w Gdańsku wyrok z dnia 27.09.2012 r., III AUa 515/12, opubl. L.).

Ponieważ ustawa z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych jest aktem prawnym późniejszym niż ustawa o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...), treść art. 56 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych miała na celu umożliwienie osobom otrzymującym emerytury pomostowe otrzymywanie tych samych dodatkowych kwot, które są przyznawane osobom pobierającym emerytury w oparciu o przepisy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin lub przepisy ustawy z dnia 12 czerwca 1975r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych albo przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Takie rozumienie przepisu art. 56 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych jest zgodne z zasadą równego traktowania osób pobierających świadczenia emerytalne, które były zatrudnione u tego samego pracodawcy i które pobierały deputat węglowy w okresie zatrudnienia (tak wyrok SA w Gdańsku z dnia 27.09.2012 r., III AUa 515/12, opubl. L.).

W związku z powyższym wnioskodawca spełnia wszystkie przesłanki wskazane w przepisie art. 74 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...). Tym samym, brak jest podstaw do odmowy przyznania mu prawa do wypłaty deputatu węglowego.

Mając na względzie wskazane okoliczności Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał I. K. prawo do ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy od dnia 26 czerwca 2020 r, zgodnie z jego żądaniem.

Odnośnie zaś wniosku ubezpieczonego o przyznanie odsetek od deputatu węglowego to wskazać należy, że nie był on przedmiotem rozpoznania przez organ rentowy.

Sąd przekazał zatem ten wniosek wnioskodawcy zawarty w piśmie z dnia 8 lutego 2021 roku Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T., celem rozpoznania na podstawie art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. Bowiern odwołanie od decyzji organu rentowego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych pełni rolę pozwu i wszczyna postępowanie sądowe. Przeniesienie sprawy na drogę sądową przez wniesienie odwołania od decyzji organu rentowego ogranicza się do okoliczności uwzględnionych w decyzji a spornych między stronami; poza tymi okolicznościami spór sądowy nie może zaistnieć. Przed sądem ubezpieczony może jedynie żądać korekty stanowiska zajętego przez organ rentowy i wykazywać swą rację, odnosząc się do przedmiotu sporu objętego decyzją, nie może natomiast żądać czegoś, o czym organ rentowy nie decydował. Dlatego też odwołanie wniesione od decyzji organu rentowego nie ma charakteru samodzielnego żądania, a jeżeli takie zostanie zgłoszone, sąd nie może go rozpoznać, lecz zobowiązany jest - zgodnie z treścią art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. - przekazać go do rozpoznania organowi rentowemu. Tym samym kontrolna rola sądu musi korespondować z zakresem rozstrzygnięcia dokonanego w decyzji organu rentowego, gdyż - stosownie do treści art. 477¹⁴ § 2 i art. 477^{14a} k.p.c.- w postępowaniu wywołanym wniesieniem odwołania do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych sąd rozstrzyga o prawidłowości zaskarżonej decyzji w granicach jej treści i przedmiotu.

Zarządzenie: odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełn. ZUS- N. B., z pouczeniem, iż apelację strona może złożyć w terminie 14 dni od otrzymania wyroku z uzasadnieniem, wypożyczając akta emerytalne.

K.B